

zarokno, bi zimanê xwe bixwînin û binivîsin!

KULÎLK

kurdiska elevernas barntidning

KOVARA ZAROKÊN KURD YÊN ŞAGIRT

"ZAROK FÊKIYE MALANE"

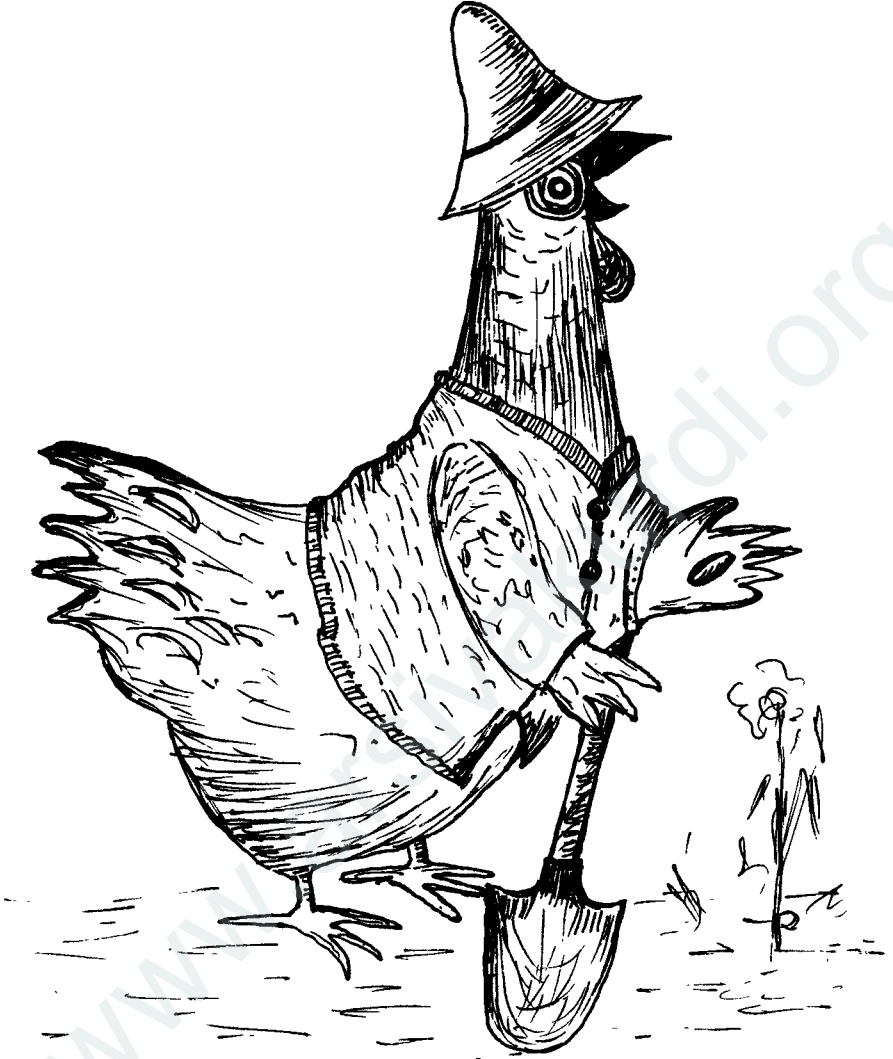
HÊJE MÊJE, EMÊ NUHA ÇEND

ÇÎROK Û MESELÊN XWE

JI WERE BÊJIN

KULÎLK

MIRÎŞKA HANNA

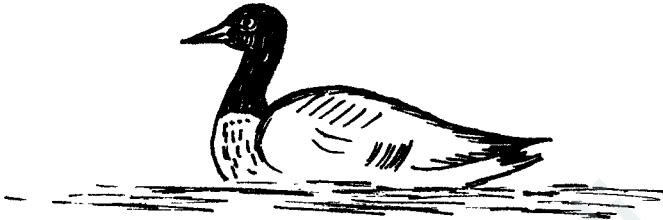

Rojek ji rojên havînê bû. Mirîşka Hanna libek genim dît û bû qîrîna wê:

-Ez ê vê liba genim biçînim !

Mirêşkê ji werdekê pirsî :

-Tu dixwazî alîkarîya min bikî, ji bo çandina vê liba genim ?

Werdekê got:

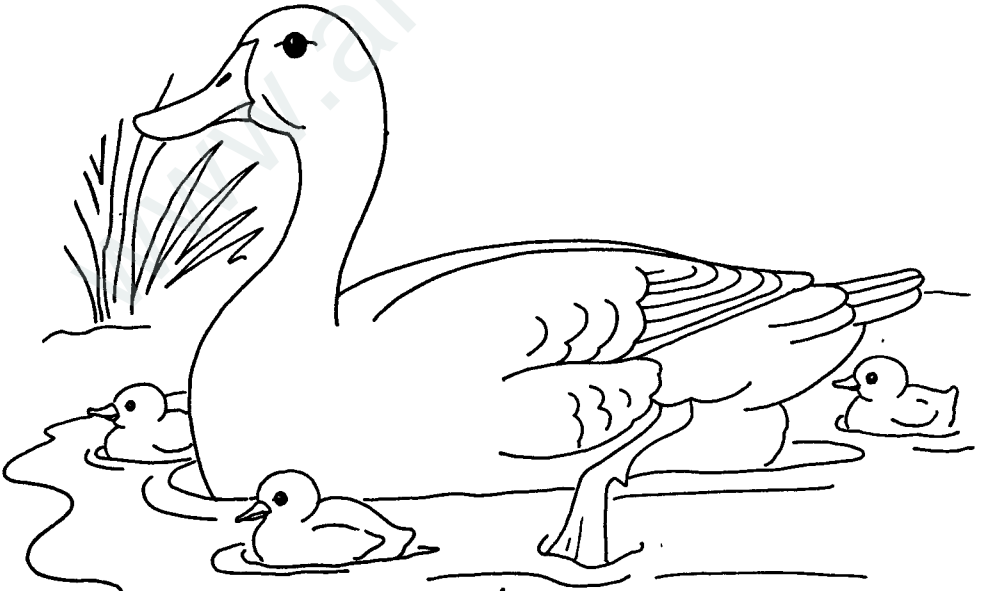
-na xêr, ez nikarim.

Mirîşkçû cem Qazê û jê pirsî:

-Tu dixwazî alîkarîya min bike, ji bo çandina vê liba genim ?

Qazê got :

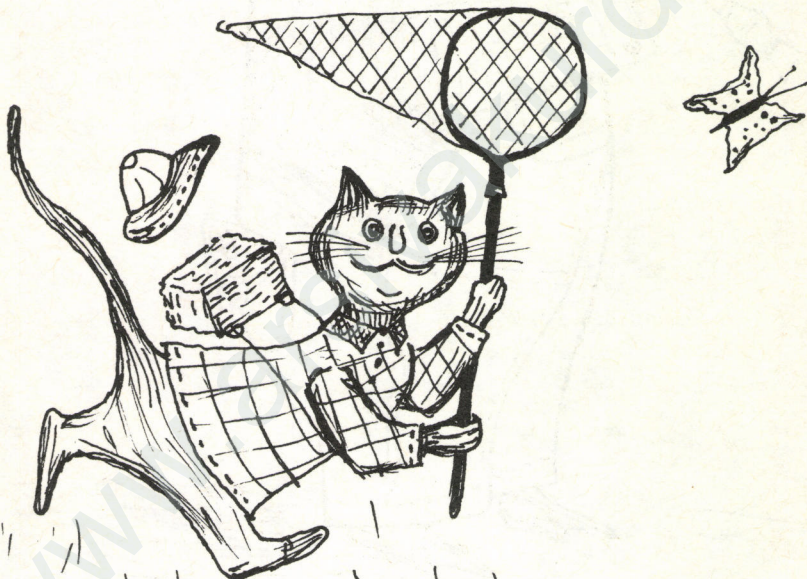
-Na xêr, ez nikarim.

Mirîşka Hanna çû cem Pisîkê û jê pirsî:
-Tu dixwazî alîkarîya min bikî, ji bo vê
liba genim biçînim ?

Pisîkê got :

-Na xêr, ez nikarim.

Mirîşk çû cem Beraz û jê pirsî :

-Tu dixwazî alîkarîya min bikî, ji bo vê
liba genim biçînim ?

Beraz got:

-Na xêr, ez nikarim.

(Dûmahîk heye)

RĒYA RAST BIBĪNIN!

QUNCIKA DÎROKA EDEBYETA KURDÎ

AHMEDE XANÎ (1)

Sala daykbûna Ahmedê Xanî ne aşkereye. Bi gotina Aladîn Sicadîn, Ahmedê Xanî "ser-taca nivîskar û şayirên kurdan e" li tarîxa lîteratûra kurdan da dinivîsin, ku Ahmedî Xanî berî gişka ala xwerûya serxwebûna kurdan, ala yekitî û hevkarîya qebîle û eşîrên kurdan bilind kir bo xatirê sazkirina dewleta kurdan. Di derheqa wê yekê da A. Xanî awa nivîsiye:

"Ger hebûya me îtifaqek,
Vêkra bikira me înqîyadek,
Rom û ereb û ecem temami,
Hemîyan ji mera dikir Xulamî,
Tekmîl dikir me dîn û dewlet,
Tehsîl dikir me hukmet,
Temir dibûn ji hev miqalet,
Mumtaz dibûn xudan kemalet."

Aleksadir Jaba destnivîsarên "Mem û Zîn" a A. Xanî bi zimanê fransizî di kovara "Mêlanjê Asiâtîk" di cildê 3-da çapkir.

Cara pêşîn li sala 1920-da "Mem û Zîn" li Stembolê hat çap kirin. Lê hukûmeta Tirkan ew kitêb şewitandin. Berî wê çapkirinê "Mem û Zîn" di sala 1898-da parçe-parçe li kovara "Kurdîstan"ê da hatine çapkirin. Li sala 1957-da li bajarê Helebê Hemze Axa bi pêşgo-

tina xwe çap kir. Dû wê, li sala 1953-da li bajarê Hewlêrê edebyatnas û tarîxnasê kurd Givî Mukrîyanî "Mem û Zîn" bi pêşgotina xwe û bi zaravê Soranî çapkir. Li nav salên 1932 1945 car-cara li kovara "Hawar"êda "Mem û Zîn" bi tîpên latînî hatine çapkirin.

Niwîskar M.B.Rûdenko "Mem û Zîn" li rex teksta zimanê kurdî tercuma wê bi zimanê rûsî nivîsî û di sala 1962-da li Moskovayê hat çapkirin.

Navê bavê A.Xanî Eylas e, ew ji qebîla xaniya ye. A.Xanî merovekî xwendewer, bîrwer, û zana bû. Ewî zimanê erebî, farisî û tirkî baş zanî bûn.

Binyata poêma A.Xanî "Mem û Zîn" çîroka milletê kurd e. Qenatê Kurdo dibêje: "Bi fikra min navê A.Xanî, qedir û qîmeta nivîsarê wî li ser nav û nivîsara Ferdewusî, Nîzamî û Rûstavêlî dikeve, çimkî ewî di poêma xwe de ne ku bi tenê qeremanî, dostî, biratî û evîniya rast û rasteqîn anîye ber çavan, ewî wisan jî pîrsa bindestî, belengazî û hêsirîya milletê xwe anîye ber çavan û rê û dirb nîşan kirine, bi çi teherî ji wî halî derkevin û azad bin..."

Ahmedê Xanî qedir û qîmeta zimanê kurdî baş zanî bû. ewî zanîbû, ku bona pêşveçûna û pêşketina milletê kurd, bona yekitiya qebîle û eşîrên kurdan, bona serxwebûna kurdan lazi-

me her kurd biçûk û mezin zimanê dayika xwe gelekî baş bizanin, pê çîrok, serpehatî, beyt, şêr, tarîxa xwe binivîsin. Ji ber vê yekê ewî bona zarokên kurdan medresak ji kîsê xwe vekir û bi xwe dersên zimanê zikmakî dida zarokan. Ewî ferhengek erebî-kurdî nivîsî, ku bona zarok û mindalên kurdan bi zimanê xwe bixwînin û baş hînî zimanê erebî bibin. Ewî di vê derheqê de vusa nivîsiye:

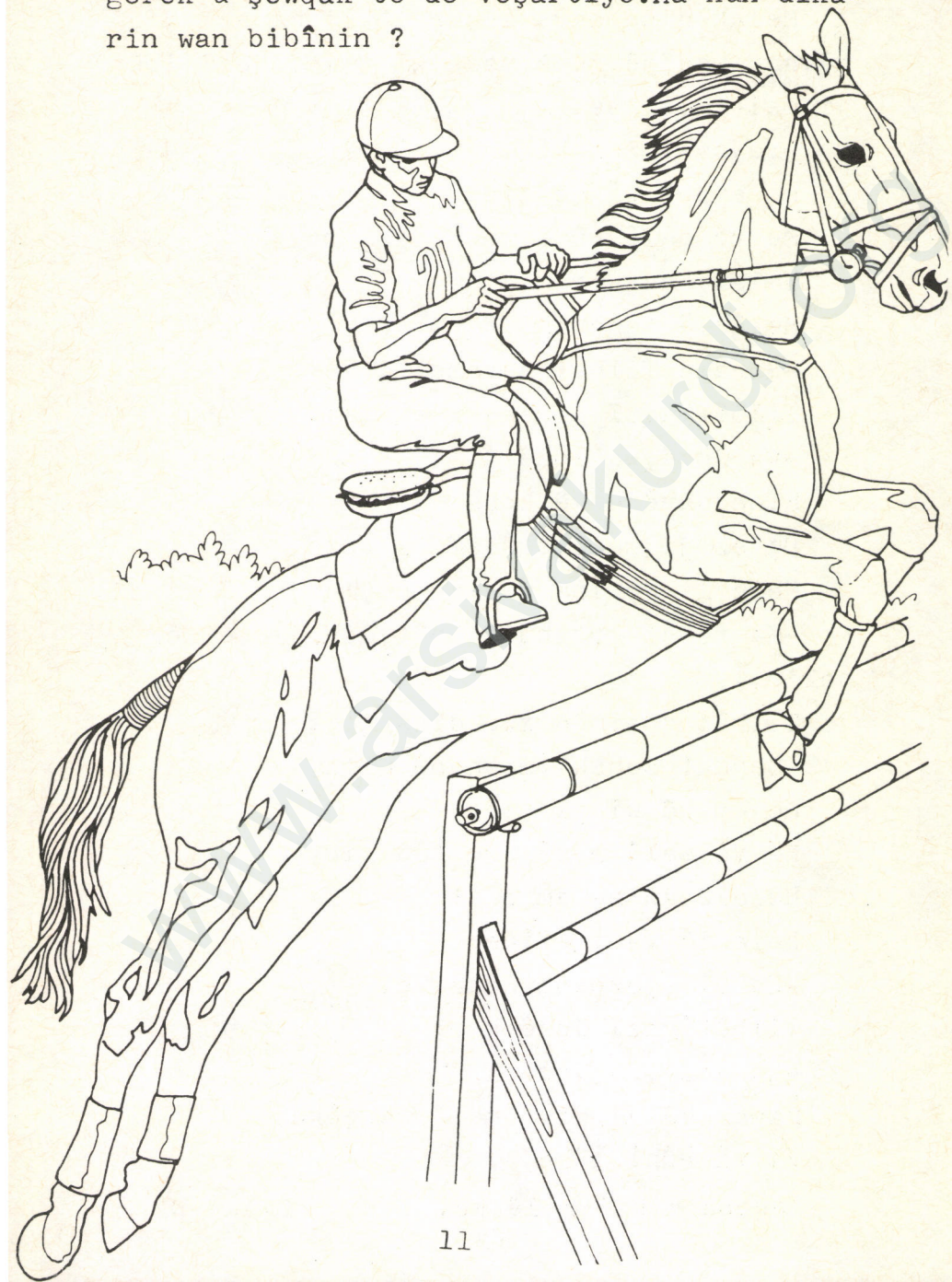
"Ji paş hemd û selwetan,
Ew çend kilme ji luxetan,
Vêk êxistine Ahmedê Xanî,
Navê lê nûbara biçûkan danî,
Ne ji bo sahib rewecan,
Belkî ji bo biçukêd kurmancan,
Ku ew ji quranê xilas bin,
lazime sewad û çav nas bin."

Heta niha çar nivîsarên Ahmedê Xanî aşîkarin. Navê wan evin: "Mem û Zîn", "Nûbar", "Eqîda îmanê" û "Şêrên fîlozofî". Ji wan her "Eqîda îmanê" çap nebûye. Bi gotina zanyarê kurd M. Emîn Bozarslan "Eqîda îmanê" niha li kitêpxana Stembolêdaye.

Celadet Bedirxan di nivîsara xwe da "Kilasîkên Me" (Hawar, hej. 9) dibêje:

"Di pey mirina A. Xanî şagirtê wî Smaîl bîst salên di wê dibîstanê da guhdar bû û dersê kurmançiyê têda gotin". Ew dîsa dibêje: "Li gora tiştê min bihîstîye, Xanî kitêbeke

Di vî resmî de, seetek, qelemek, mûzek, hambûr-
gerek û şewqak tê de veşartîye. Ma hun dika-
rin wan bibînin ?

MELE Û TILBÊT

Melak diçe nava koçera û li malekê dibê
mêvan. Xwedîyê malê navê wî tilbêt e. Tilbêt
ji mele dipirse:

-Seyda ! Sehekî me hebû mirt,
Me eyarê wî jê çirt,
Me vê salê rûnê xwe têd girt,
Helale an herame ?

Melê lê vegerand û got:

-Herame, Tilbêt herame !!!

Tilbêt gazî pîreka xwe kir:

-Wa Gozê, wa Gozê

Bîne darê devê kozê

Da ez ji melê biweşînim tozê.

Mele li gotina xwe zû poşman bû û pirsî:

-Ma te çi gotibû Tilbêt, min ji te fêhm

nekir...

Tilbêt gotinên xwe dîsa got:

-Seyda! Sehekî me hebû mirt,

Me eyarê wî jê çirt,

Me vê salê rûnê xwe têd girt,

Helale an heram e ?!

Mele lê vedigerîne:

-Helal e, ezbenî helal e.

Tilbêt gazî Gozê kir:

-Wa Gozê, wa Gozê,

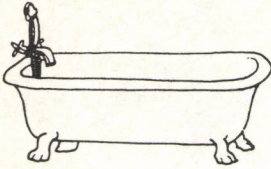
Sawarekê ji mi û melê re çêke,

Ji wî rûnê lêke,

Neqeba min û melê ke...

DAYKA NEDÎM

NAVEN WAN TIŞTANAN LÎ BÎNE WAN BÎNÎVÎSÎN

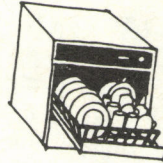
.....

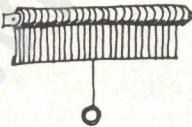
.....

.....

.....

.....

.....

21"Ne malê pirr, ne gerdena istûr!"

22"Ewê ku dest kirîye, dê û bab nekirîye!"

23"Mirovê sebrê, melîkê Misrê!"

24"Çawan saq e, gore lîyaq e!"

25"Dilê şîvan hebî, ji nêrî golemast çêdik-
e!"

26"Şam şekir e, wetan şîrîntir e!"

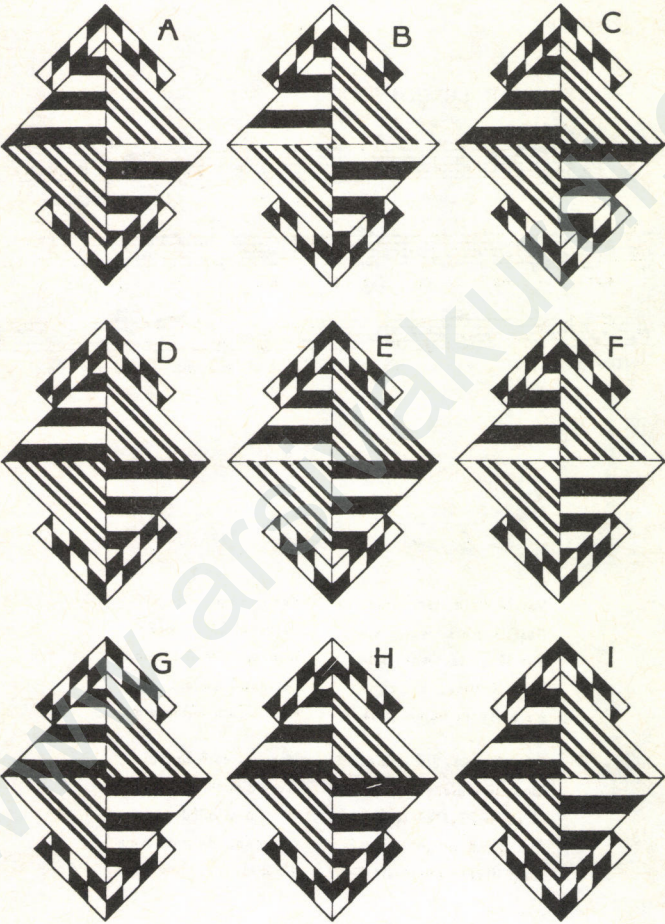
27"Rê dibî bost, neyar nabî dost!"

28"Lema dinya ava ye, her kes bi aqilê
xwe şa ye!"

29"Aqîl taca zêrîn e, li serê her kesî
nîne!"

30"Nan bide nanpêjan, bila nanek zêde
bi!"

DI NAV NEH RESMAN DE DUDU WEKHEVIN.
MA IUN DIKARIN WAN BIBININ?

QUNCIKA MUZİK Ê

Note nivîs: Cemîla Celîl

YAR LÊ ÇIMA 27.

Moderato

Yar lê çi - ma, çim çi - ma. Dost lê çi - ma.
war çi - ma, Yar lê çi - ma, war çi - ma,
Dost lê çi - ma, war çi - ma Ez h'el - yam bû - me şî - ma.

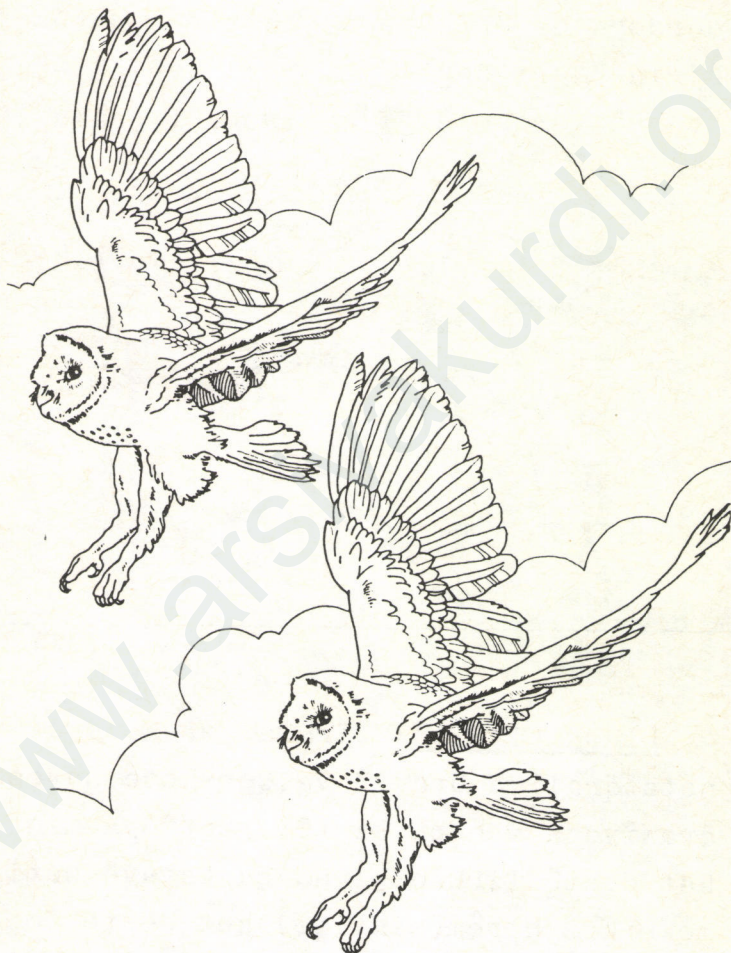
Yar lê çima, çim çima.
Dost lê çima, war çima.
Yar lê çima, war çima.
Dost lê çima, war çima
Ez h'elyam bûme şima.

Yar lê çima, çim çima.
Dost lê çima, çim çima.
K'etîme xîyalêd xema,
Qet gund ne got, çima
Ez h'elyam, bûme şima.

Yar li ç'emê Gergerê.
Dêşin birinêd berê,
K'etîme xîyalêd xema,
Qet gund ne got, çima
Ez h'elyam bûme şima.

Yar li ç'emê Erdîşê,
Xort dilîzin qayîşê,
K'etîm xîyalêd xema,
Qet gund ne got, çima
Ez h'elyam bûme şima.

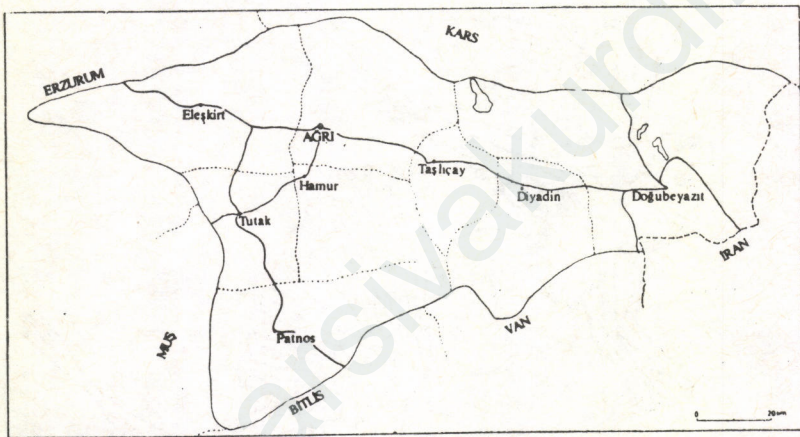
DI NAV HERDU RESMAN DE PEC TIŞT NEWEKHEVIN.
MA HUN DIKARIN WAN BIBÎNIN?

QUNCIKA BAJARÊN KURDÎSTANÊ

QEREKOSE (AGIRÎ)

NAV : Navê herî kevn Ararat e. Bajêr navê xwe ji çiyayê tenişt xwe girtiye. Paşî derdora bajêr kete destê tirka, navê çiyê kirin "Ağrı dağı". Li gor navê çiyê, navê bajarê Qerekosê jî kirin AĞRI (sala 1926)

DÎROK (TARÎX): Dîroka Kerekosê dighêje heta qralîya Urartû ya. Qerekose navendiya qraliyeta wan bû. Piştî Urartû ya mintîqe ket destê Tirkên. Ji navça Asyayê hatin. Demê kin herê (mintîqe) ket destê împeratorîya Eceman (Persan). Piştî Îskenderê mezin li dijî Eceman bi serket, mintîqe kete destê Ermenîyan.

Qesra İshaq Paşa; Di nav xwe de du qat e û mizgeftêk jî du hundurê wê de ye.

Qerekose di dema Xelîfe Osman de kete destê Ereban. Demek dirêj Abbasîyan mintî-
qe talan kirin. Heta şerê di nav Osmanîyan
û Eceman di sala 1514-anda Îlhanîyan, Kara-
koyunan li vir hukumkir. Qerekose di sala
1578-anda bi tamamî kete nav axa Osmanîyan.

Bi dû şerê Osmanîyan û Ūrisan (1877-78)
derdora Qerekosê kete nav axa Ūrisan. Di 15
Nîsanê sala 1921-da bi tevayî kete bin des-
tê Tirka.

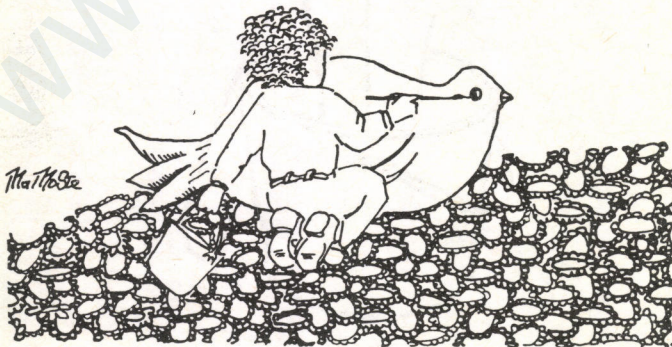
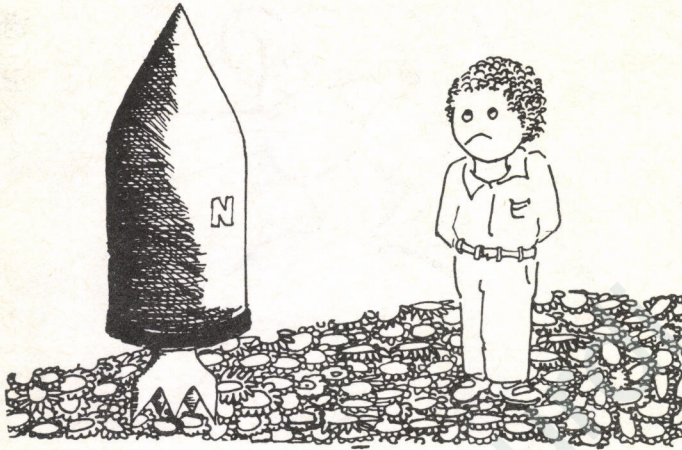
Wek gelek carê din kurdan li himberî
vê bindestîyê jî serî hildan. Di sala 1927-

Xalîyek ji bajarê QEREKOSE.

WAV HEJMARAN YEKO-YEKO BIGIHĪNIN HEV

P Ê Z A N Î N

Pirs: 1

Him şil dike,
Him dîwar qul dike.
Ew çîye ?

Bersîv:.....

Pirs: 2

Oda şuştî-muştî,
Cotê qazan têda rûniştî.
Ew çîye ?

Bersîv:.....

Pirs: 3

Du xûşkê cînar,
Ji hevdu nakin bawer.
Ew çîye ?

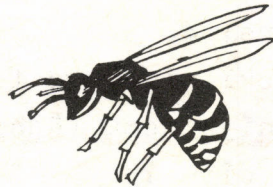
Bersîv:.....

Pirs: 4

Tişkî min heye tiştanok,
Diniya hemû têdaye.
Ew çîye ?

Bersîv:.....

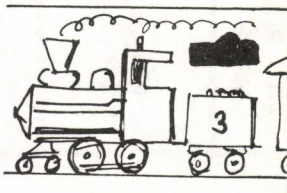
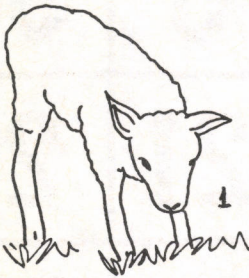
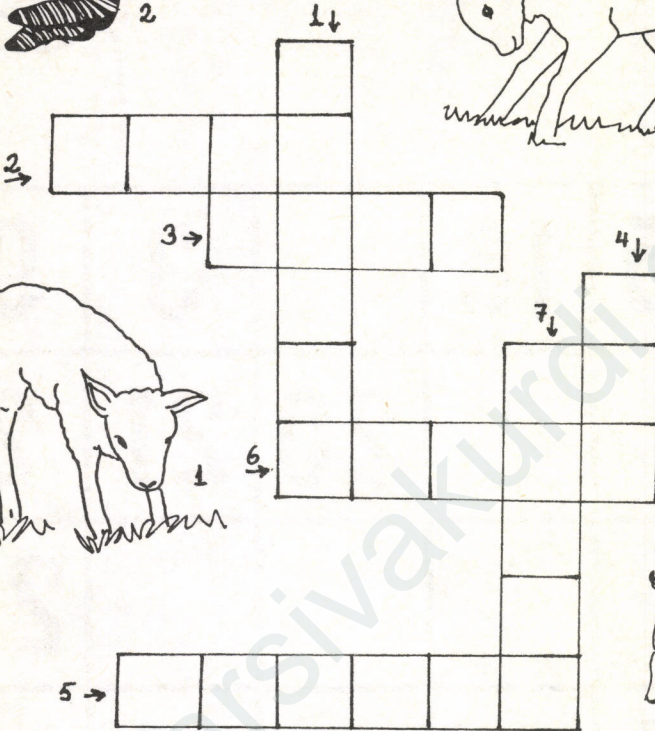
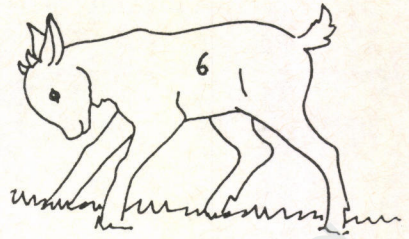
NAVÊ VAN HEYWANAN LI BINÊ WAN BINIVÎSIN

15	16		3	9
		20	21	2
1				25
24		6	12	18
	23	4		

XAÇEPIRS

QUNCIKA PÊZANÎN Ê

Pirs: 1

Tişkî min heye tiştanok,
Kîskê kaba darda,
Deqê minî navda,
Ew çiye ?

Bersîv: .St.e.y.r.kê .ezmana û hîv

Pirs: 2

Hêlva tê, kendêlva tê,
Porsorê hermêva tê,
Ew çiye ?

Bersîv: .Tîrênça. tayê

Pirs: 3

Lezê, bezê
Wekî fesal heve,
Wê merîya vegevize.
Ew çiye ?

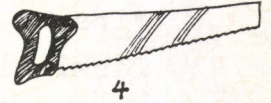
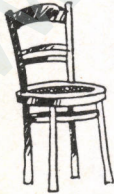
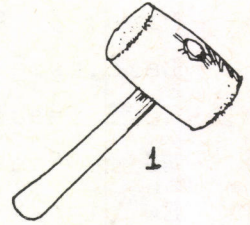
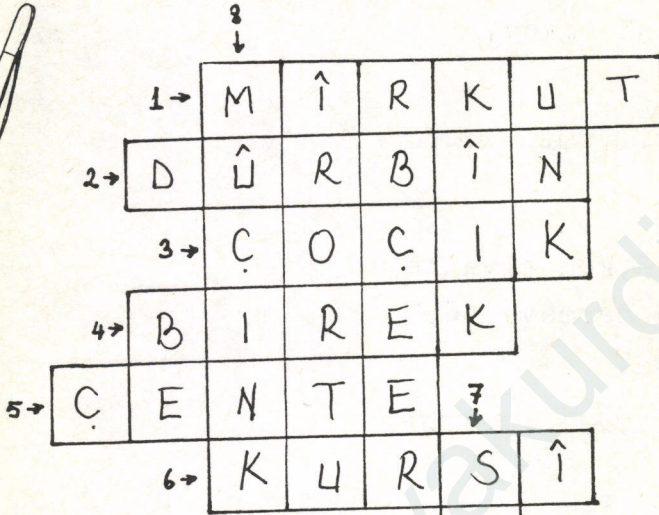
Bersîv: .Ba.....

Pirs: 4

Tişkî min heye tiştanok,
Ji ar hûrtire,
Ji deve bilintire,
Ew çiye ?

Bersîv: .Dû.....

X A Ç E P İ R S

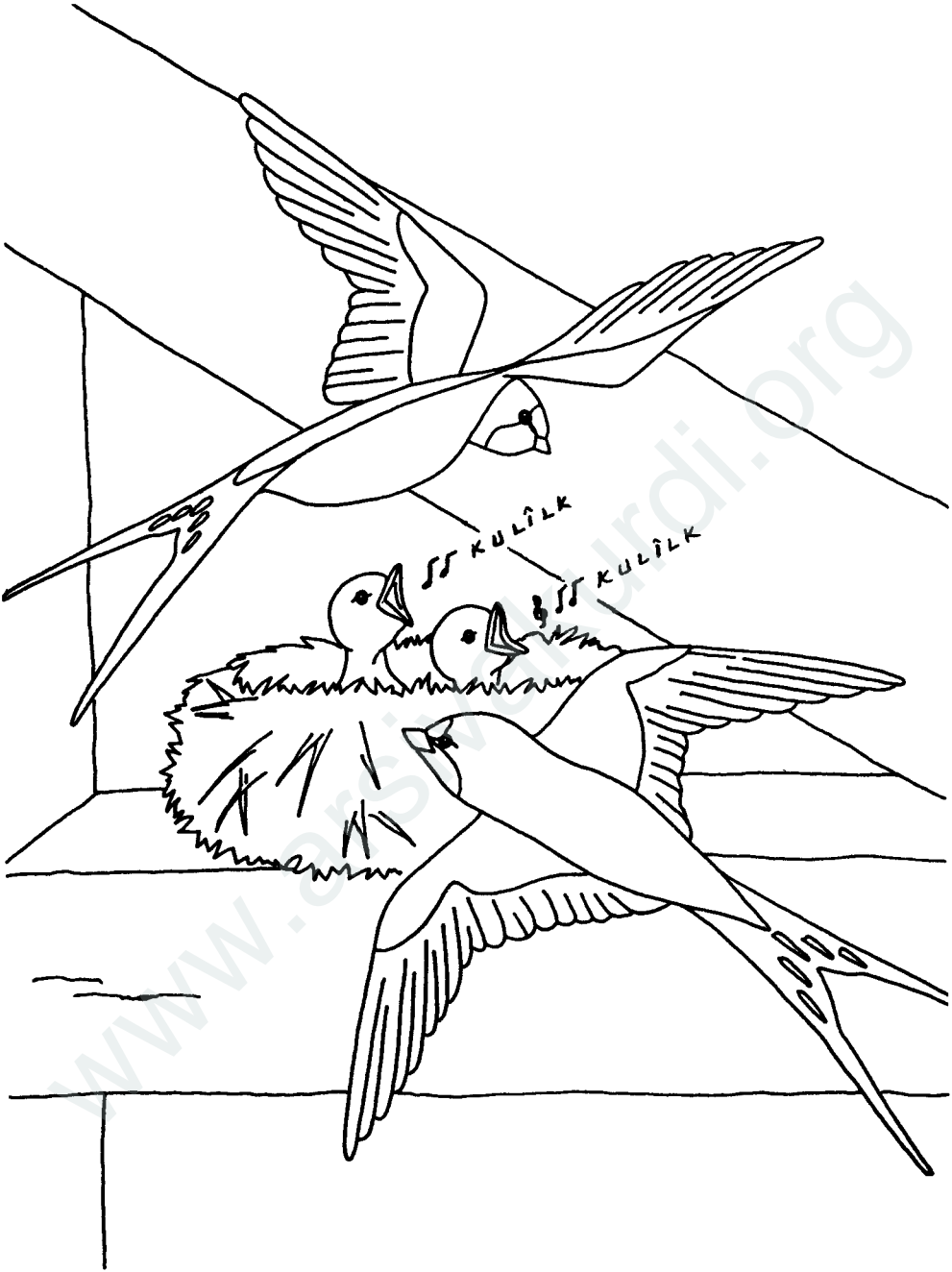
KEREKÎ ME HEBÛ Û KUNDURKÎ ME

KERÊ ME KUNDURÊ ME KOT KOT KOT,

ME JÎ ÇÏROK Û MESELÊN XWE

YÊN VÊ HIJMARÊ JI WERÊ GOT

KULÎLK

YAN

KURDISTAN

YAN NEMAN !

UTGIVARE

KURDISTANS ARBETAR-KULTUR FÖRENING

WEŞANA KOÇ - KAK

KOMELA ÇANDA KARKERÊN KURDISTANÊ

ADRESS - NAVNÎŞAN

POSTGIRONR. 98 66 50-0

BOX 7031

163 07 SPÅNGA - STOCKHOLM

SWEDEN

PRIS : 10:- skr
BIHA